

1

Dışında her şey olabilir, kabuğunu değiştirebilirsin. Boyayabilirsin. Kendine güzel diskurlar, muntazam cümleler bulabilirsin. Bunların hiçbiri içinde sana asıl yön veren *hintergedanke*'nin ne olduğunu değiştirmez.

Reflekslerin ne? Döndüğün kürkçü dükkanı neresi?

2

Tarihselciliğe *gıcık olmak* da tarihsel bir mesele. Zamanın tarihini ilgilendiren, modern bir mesele. İslam'ın *her derde deva* olduğunu söyleyen *İslamcılığın* tarihsel olduğu gibi. Mecelle'nin, Razi'nin veya Gazali'nin dönemleri içinde anlaşılması gerektiği gibi. Gazali'nin Tehafüt'ünde Kierkegaard, Kant veya Nietzsche'ye dair bir şey bulamazsın çünkü malum, hazretin zamanında felsefe demek Aristo demekti. *Gazali hazretleri felsefeyi yerin dibine soktu* derken bile *hangi felsefe* diye sorman lazım.

Birbuçuk milenyumluk tarihin istediğim yerini alır, istediğim yerini bırakırım diyen birinin *ama bunların hepsi kendi bağlamında anlamlı* itirazına *tarihselcilik yapmayalım* demesi ilginç. Hepimiz gerçekte böyleyiz, geçmiş bugüne göre anlıyoruz. *Tarihselci olmamak* gibi bir imkan yok çünkü bundan yüz yıl öncesine göre bile şartlar hayli farklı.

Asıl psikolojik mesele bu *tarihselciliği* neden itiraf etmek istemediğimiz.

3

Geçmiş hatıraların varlığından mı anlaşılır? Hafızan çürüdüğünde mi çürür hepsi? Bütün tarihleri aklında tutarak mı yaşarsın? Geçmiş nedir, bugün için? Geçmiş ne zaman bugün için anlamlı olur?

Gelip ona aldığım tüm hediyeleri attı. Ufak tefek hatıra. Onun olması dışında kıymeti yok. Çoğunu unutmuşum. Kafama atmak isterdi herhalde ama yere attı. Manidar.

Sen mesajları silersen ben de seni hatıranı silerim.

Neticede elimizde kalan bu incik cıncık değil, ne yaptık, ne için yaptık ve sonunda ne oldu? Elimizde ne vardı, ne kadarını değer gördük ve sonunda o değer neye dönüştü?

Artık konuşmayalım, seni engelleyeceğim dedikten sonra neyi sildiğimin ne önemi var? Gelecek yoksa geçmiş didikleme ne manası var? Geçmiş müstakilen, bugünden bağımsız varolabilir mi? Bugünümüzü sildikten sonra hala geçmiş orada tutmaya çalışmanın ve onu biraz daha anmanın, bir de şu açıdan anlamının, bir de bu açıdan görmeye çalışmanın anlamı nedir?

Gelecek olmadığında geçmişi tabii ki geçmişteki gibi değil, gelecek için yeniden yorumlayacağım. Toprağı kazdıkça çıkan hoşuna gitmeyecek çünkü toprağın üstünde bir bina, bir ağaç, bir çiçek kalmadı. O halde kazmaya devam etmenin canını sıkmaktan başka ne anlamı var?

Bugünlerde bir miktar aşk acısı çekebilirim.

4

Seth Godin's Right Answer

Which is better: Feeling like you were right the first time or actually being correct now?

When we double down on our original estimate, defend our sunk costs and rally behind the home team, we're doing this because it's satisfying to feel as though we were right all along.

On the other hand, if the outcome is important and we're brave enough to learn, we can say, "based on what we know now, we should change course, because the other path is actually a better way to go forward."

More often than not, there are moments when we're wrong. We can either acknowledge that we were wrong yesterday, or we can curse ourselves by choosing to be wrong going forward.

Flexibility in the face of change is where resilience comes from.

Is it better to have stopped at the beginning or after you've found the answer? The latter, I think.

Any question, any plan, anything hypothetical is a figment of imagination: You can't decide just because you *hope* or *think*. You need some sort feedback, you need to *do* something and *get* some feedback. External world doesn't know our internal language, it can only answer questions posed in external *language* of doing.

Hence we need to do and get answers. These answers will provide *the right answer* and before that the right answer is not even something we can speak about.